

דגם: למידת סבב (Station rotation)

מה זה למידת סבב?

בדגם זה המרצה בונה את התכנים במרחבי למידה שפרוסים במרחב הווירטואלי/הפיזי והסטודנטים עוברים בין מרחבי הלמידה. התהליך גמיש, פעיל ומגוון ומאפשר מגע אישי של המרצה. הסבב כולל את המרחבים הבאים:

1. מרחב למידה עצמית/אישית – בו הלומדים מתמודדים באופן אישי עם משימה לימודית כלשהי, ללא נוכחות של המנחה (אלא במקרה של צורך בהכוונה).
2. מרחב למידה שיתופית – בו הלומדים עובדים ביחד. זה מרחב שבו הלומדים מבצעים משימה צוותית משותפת, עם מעורבות מינימלית של המנחה שרק בודק שהצוות מסתדר ונותן משוב על התוצר שנבנה בעקבות המשימה.
3. מרחב מנחה צמוד – בו המנחה מלמד קבוצה קטנה של לומדים באופן ממוקד ומזוקק משהו חדש או נותן משוב באופן אישי על משימה ו/או נותן במה לצרכים רגשיים וחברתיים של המשתתפים.

בכל 20 דקות יש החלפה בין המרחבים.

רעיונות למשימות במרחבים (בסוגריים מופיעות דוגמאות):

- שאלות (דף עבודה/ חידון טריוויה/ משחק לוח עם שאלות)
- צפיה בסרטון (יו-טיוב/ הקלטה של המרצה)
- קריאת טקסט (מאמר/ פרק מספר/ מחזה)
- רפלקציה
- חוויה אישית – (הלומדים מקליטים את עצמם מספרים / כותבים בלוח שיתופי כיצד החומר הלימודי פוגש אותם).

עקרונות בניית למידת סבב:

- הקניית ידע או תרגול
- גיוון
- אופן עבודה – (אישי/קבוצתי)
- תמריץ (תחרות/האצה)
- מידה משתנה של שימוש בטכנולוגיה

מתי כדאי להשתמש בדגם זה?

- ✓ כשחלק מהחומר ניתן ללמוד באופן עצמאי.
- ✓ כשרוצים להספיק בשיעור אחד גם הקניית ידע וגם תרגול/יישום הנלמד.
- ✓ כשרוצים לייצר קשר בין-אישי עם הלומדים
- ✓ כשרוצים לעקוב מקרוב אחר הבנה של הלומדים את החומר הנלמד
- ✓ כשרוצים ליצור חוויה בשיעור

מה מרוויחים מזה?

- ✓ מאפשר למידה חווייתית ופעילה של הסטודנטים.
- ✓ למידה עצמאית - מכיוון שהמרחבים מאפשרים להם ללמוד באופן עצמאי ולקבל על עצמם אחריות לקצב הלמידה ולטיבה.
- ✓ הסטודנטים זוכים ליחס אישי יותר מהמרצה, בזכות העובדה שהוא/היא מלמד/ת בכל פעם קבוצה קטנה של סטודנטים וניתן להתאים את קצב הלמידה ואת התכנים לצורכיהם. כך ניתן לחלק את זמנו של המנחה טוב יותר, בין לומדים שזקוקים לו בשלבים שונים של תהליך הלמידה לעומת אלו שיכולים להסתדר לבד. למידה בסבב היא גם חברתית יותר, כי היא מבוססת על למידה של צוותים קטנים ולא של מליאה. לכל סטודנט מגוון עוצמות ויכולות שונות ולמידה בשיטת הסבב מאפשרת לסטודנטים ללמוד בדרכם ולמרוצים להכיר בכך.
- ✓ למידה חברתית-רגשית – מתאפשרת למידה הנשענת על מרכיבי הלמידה החברתית-הרגשית: חוויות צמיחה תומכות צרכים, המשמשות בסיס להתפתחות רגשות חיוביים, תפיסות עצמי ואחר חיוביות, מטרות ונטיות עניין פנימי, ערכים פרו-חברתיים, ומוטיבציה אוטונומית.
- ✓ כך תהליך הלמידה הופך לגמיש יותר, פעיל יותר ומגוון יותר ומאפשר מגע אישי יותר של המנחה.
- ✓ קידום עבודת צוות.
- ✓ הורדת מע"מ (מרצה עומד ומדבר) והעלאת למידה פעילה בכיתה תוך שילוב מושכל של מחשבים, לפטופים וסמארטפונים.
- ✓ שימוש נרחב במרחבים וירטואליים בזמן מפגשי למידה משפר את מערכות היחסים בין המשתתפים, הופך את הלומדים לעצמאיים יותר, חברתיים יותר ושיתופיים יותר. ככל שנגביר שימוש במודלים של מרחבים וירטואליים, כך נחזק את היכולות של הלומדים בתחומים אלו וגם נקדם למידה משמעותית ואישית יותר.

תכנון פעילות סבב תחנות למידה

- א. בניית מערכי השיעור¹ – את תמהיל המרחבים יש לבנות באופן שישיר את מטרות הלמידה והתכנים. בכל מרחב, הנושא נלמד באופן שונה מבחינה תוכנית או מתודית ובצורה לא לינארית, משום שהסטודנטים אמנם יעברו את שלושת המרחבים בסבב אך מנקודות התחלה שונות. על-כן בעת בניית השיעור על המרצה לחשוב מהו ההיבט והמתודה המתאימים ביותר לכל אחד ממרחבי הלמידה.
- במרחב שמטרתו למידה עצמית/אישית, ניתן לנצל את הכלים הדיגיטליים ללימוד החומר באופן עצמאי באמצעות: צפייה בהרצאה או סרטון, קריאת חומרי לימוד, מענה על שאלות או ברור עמדות אישיות לגבי נושא מסוים.
- במרחב שמטרתו למידה שיתופית, האתגר הוא לרתום את הסטודנטים למשימה ועל כן יש לחשוב על משימות שיפתחו תלות הדדית בין חברי הקבוצה ויהיו קרובות או רלוונטיות לעולמם של הסטודנטים ויעוררו בהם עניין. למשל, לימוד, דיון סביב דילמה, יצירה, המצאת פתרון יצירתי לבעיה, דיבייט ועוד. מומלץ להנחות את הסטודנטים במרחב זה להתחלק לקבוצות לימוד קטנות יותר, 3-5 לומדים בקבוצה.

¹ מבוסס על: <https://new.methodic.co.il/%D7%9C%D7%9E%D7%99%D7%93%D7%94-%D7%91%D7%AA%D7%97%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%92%D7%9D-%D7%9E%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7>

- במרחב מנחה צמוד, כדאי לנצל את הזמן של המרצה עם קבוצה קטנה של סטודנטים, לעבודה כמו יישום או תרגול של החומר הנלמד. כך ניתן להעריך את ההבנה של הסטודנטים, להבהיר להם את החומר או לאתגר אותם.
- ב. תכנון/התאמת לוח הזמנים לפעילות של 20 דקות בכל תחנה.
- ג. התאמת מרחב ההוראה-למידה למרחבי הלמידה השונים – חלל הלמידה (כיתה או מרחב ווירטואלי) צריך להיות מותאם ללמידה זו ולפיכך הוא נחלק לשלושה מרחבי למידה שונים. במרחבים דיגיטליים יש לוודא שקיימת גישה נוחה לכלים הדיגיטליים בהם תעשו שימוש במהלך כל תחנה ואת תקינותם. במרחבים פנים-אל-פנים יש לוודא כי קיים חיבור טוב לרשת האינטרנט, מקום ללמידה עם מחשבים אישיים, מרחב המאפשר דינמיקה קבוצתית לתחנת הלמידה השיתופית, מקום ישיבה המאפשר לנהל דיון ושיח עם המרצה לתחנת מרצה צמוד.

איך זה נראה?

- ✓ המרחב הפיזי או הדיגיטלי בנויים בפיזור של תחנות למידה.
- ✓ פתיחה:
- מציגים את נושא השיעור לסטודנטים.
- מחלקים את הכיתה לקבוצות לפי מספר התחנות.
- מסבירים לסטודנטים שכל קבוצה תעבור בכל אחת מהתחנות לפי כיוון השעון, ושכל מרחב הזמן העומד לרשותם הוא 20 דקות. מומלץ להפעיל סטופר, ובתום הזמן להנחות את הסטודנטים לעבור לתחנה הבאה.
- כדי לגייס את הסטודנטים לתהליך הלמידה, שהוא שונה ממה שהם רגילים לו, מומלץ לציין בפניהם את יתרונות השיטה.
- ✓ סבב המרחבים:
- בכל 20 דקות הסטודנטים עוברים בין המרחבים.
- ✓ פעילות מסכמת – לאחר הפעילות כולה:
- בסוף המפגש המרצה אורז את הפעילות, ממשב את הלמידה, ממקד את הלומדים ומגבש את התכנים.

כלים דיגיטליים אפשריים

- ✓ מרחבים פיזיטליים כגון ג'ניאלי Genially
- ✓ ארגון המרחבים באתר הקורס במערכת moodle
- ✓ ארגון מרחבים בעזרת לוח Padlet

וריאנטים

- ✓ למידה בתחנות – בכל התחנות לומדים נושא דומה בדרכים שונות והלומדים בוחרים כיצד הם רוצים ללמוד את הנושא.

טיפים של אלופים

✓ לבנות היטב את הפעילות הקבוצתית בתכנים ארוזים עם פיגומים (scaffolding). שיהיו מספיק עזרים בתחנות שיעזרו ללומדים להתמודד עם המשימה בתחנה.

מה עלול לקרות אם לא עושים את זה נכון?

- × הקבוצות מפטטות ביניהן על עניינים שלא קשורים לשיעור.
- × הפעילויות לא ברורות מספיק וגורמים לעבודה שטחית.
- × הסטודנטים מתלוננים שהם לא לומדים שום דבר.
- × תלונות שאי אפשר להתרכז ושהכל כאוס.